

MERCAT SOCIAL I FINANCES ÈTIQUES

Guia pràctica
per ser una entitat amb
un consum més responsable

50m i fem ESS

Juntes pels
nostres
drets
ecom

Sòm i fem ESS

MERCAT SOCIAL I FINANCES ÈTIQUES

Edita:

Gran Via de les Corts Catalanes, 562,
pral. 2a. 08011 Barcelona
Tel.: 93 451 55 50
ecom@ecom.cat
www.ecom.cat

Text: Vector5, excel·lència i sostenibilitat SCCL

Disseny i maquetació: Trajectes

Primera edició: octubre 2021

Podeu descarregar aquest document en PDF al nostre web:

www.ecom.cat

Aquesta publicació està subjecta a llicències Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional.
Per a veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu:

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es_ES

Som i fem ESS

MERCAT SOCIAL I FINANCES ÈTIQUES

Guia pràctica per ser una entitat amb un consum més responsable

› Sumari

- 1** Introducció / **4**
- 2** #SomESS / **5**
- 3** Què és el consum responsable? / **7**
 - › Com podem tenir un consum més responsable? / **7**
 - › Què és el mercat social? / **8**
 - › Què són les finances ètiques? / **8**
- 4** Què pot aportar el consum responsable a la meva entitat? / **10**
- 5** #FemESS: per on començo? / **13**
- 6** Eines i recursos pràctics / **15**

1 Introducció

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem, a través del nostre apoderament i la nostra participació, per un doble objectiu: d'una banda, defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la seva plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'apoderament de les persones com a eix vertebrador. De l'altra, enfortir el sector associatiu de la discapacitat física i/o orgànica a través de la participació, la representació i l'apoderament. Actualment ECOM està formada per 120 entitats.

Aprofitant l'any del nostre 50è aniversari, creiem que és moment d'editar una **col·lecció de materials que permetin reflexionar i promoure els valors i principis que ens defineixen i compartim, com a Tercer Sector Social, amb la resta de l'Economia Social i Solidària**, donant visibilitat i enfortint el conjunt d'aquestes organitzacions.

D'aquesta manera, cada material tracta un principi o valor específic tot aportant informació, eines i recursos i referenciant organitzacions de l'Economia Social i Solidària que ens poden ajudar a avançar.

Concretament, en aquest document ens endinsem en el **mercat social i finances ètiques per tal de promoure entitats amb un consum més responsable, transformador i amb impacte social positiu**.

Aquests materials van dirigits a les nostres entitats sòcies i a totes aquelles que considerin que la informació, eines i recursos facilitats poden contribuir a l'assoliment d'un Tercer Sector Social més fort i coherent.

El Tercer Sector Social el formem entitats que treballem per a la inclusió i la cohesió. Sumem complicitats amb altres entitats també compromeses amb un model social que posa les persones i la vida en el centre.

L'economia social i solidària (ESS) està formada per milers d'iniciatives que impulsem una nova mirada de l'economia. Som un moviment plural i divers format per:

- ✓ Mutualitats de previsió social
- ✓ Cooperatives
- ✓ Tercer sector social
- ✓ Iniciatives comunitàries

Ens uneix que...

- ✓ **Tenim un objectiu:** satisfer les necessitats de les persones en un marc de justícia i sostenibilitat.
- ✓ **Ens gestionem** d'acord amb uns principis i valors comuns.

Principis i valors de les organitzacions de l'ESS¹:

Orientades al bé comú i a l'impacte social positiu

Sense finalitat de lucre o distribució limitada i transparent d'excedents, vinculada a les persones i no al capital

Funcionament democràtic, incorporant els diferents col·lectius de l'entitat

Transformació social feminista i d'igualtat de gènere

Generació d'ocupació estable, de qualitat i equitat salarial

Compromís ambiental

Arrelament en el territori i participació en el teixit social

Transparència en l'activitat, el sistema de govern, la gestió i distribució d'excedents i les retribucions

 Cooperació amb altres iniciatives de l'ESS

1 › Acordats en el marc de l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT).

Què és el consum responsable?

3

Consum responsable

comprar de manera intel·ligent i sostenible

Les entitats podem impulsar un consum sostenible, transformador i amb impacte social positiu.

› Com podem tenir un consum més responsable?

Posant consciència en el nostre consum per triar productes i serveis alineats amb els valors de la nostra entitat.

A l'hora de seleccionar el que comprem hem de tenir en compte:

- ✓ que tingui un preu adequat.
- ✓ que tingui una qualitat òptima.

I també:

- ✓ quin és l'impacte ambiental, social o l'ètic de les empreses que els produeixen.
- ✓ les condicions de les persones que intervenen en l'elaboració del producte o en la prestació del servei.

Principi fonamental del consum responsable:

Només hem d'adquirir els productes que realment necessitem i seleccionar el que comprem tenint en compte criteris ètics, ecològics, socials, laborals, de proximitat...

3 Què és el consum responsable?

› **Qué és el mercat social?**

És una iniciativa per promoure la compra de productes i serveis entre les empreses i entitats de l'economia social i solidària.

L'objectiu és cobrir una part de les necessitats de les entitats dins de la xarxa i pretén l'enfortiment de les entitats socials i la inserció social i laboral dels col·lectius més vulnerables.

› **Qué són les finances ètiques?**

Són serveis oferts per entitats financeres ètiques i cooperatives que fan compatible la rendibilitat econòmica amb la sostenibilitat social i ambiental.

Es tracta d'entitats financeres que es gestionen seguint uns principis ètics i solidaris i que només inverteixen en projectes que respecten la vida i el planeta.

Alguns criteris que podem aplicar les entitats per avançar cap a un consum més responsable:

› **Proveïdors socials:**

prioritzar la compra a entitats socials i solidàries.

› **Proximitat:**

adquirir productes que venen de l'entorn proper, potenciant el teixit econòmic local i la sostenibilitat ambiental.

› **Comerç just:**

establir una relació comercial justa, especialment entre Nord i Sud, basada en valors socials i ambientals enfront de criteris exclusivament econòmics.

› **Finances ètiques:**

treballar principalment amb entitats financeres ètiques o socials.

› **Cura de les persones:**

posar les persones al centre, promovent l'ocupació de qualitat i la integració de col·lectius vulnerables.

› **Producció sostenible:**

tenir en compte la reducció del consum d'aigua, energia i matèries primeres i minimitzar els residus, especialment els més contaminants.

› **Alimentació agroecològica:**

prioritzar una alimentació basada en una producció que respecta els drets de les persones treballadores i preserva els equilibris dels ecosistemes.

› **Salut:**

adquirir productes o serveis que fomenten la pràctica d'estils de vida sostenibles i saludables.

› **Prevençió de residus:**

adquirir productes de llarga durabilitat, reparables, de baix consum, amb el mínim envasat o amb l'embolcall de menor impacte.

› ...

4

Què pot aportar el consum responsable a la meva entitat?

El consum és una de les eines més fonamentals que tenim per incidir en el **model socioeconòmic** que volem. Amb un consum més responsable contribuïm a **crear una societat més justa i sostenible** socialment i ambiental.

Fent un consum més responsable des de les nostres entitats **enfortim el teixit social i sortim guanyant totes**:

A les entitats que comprem

- ✓ Ser coherents amb els nostres valors.
- ✓ Adquirir productes i serveis de qualitat.
- ✓ Minimitzar els nostres impactes ambientals.
- ✓ Millorar els nostres compromisos i impactes socials.
- ✓ Establir relacions de confiança amb proveïdors de proximitat.
- ✓ Adquirir productes més saludables.
- ✓ Millorar el sentiment de pertinença de les persones a un projecte que prioritza compres socials.

A les entitats que venem

- ✓ Millorar la sostenibilitat econòmica de l'entitat.
- ✓ Fidelitzar a col·lectius de persones consumidores conscients.
- ✓ Obtenir recursos per augmentar l'impacte social.
- ✓ Major capacitat per generar ocupació.

A la comunitat

- ✓ Fomentar un consum responsable i sostenible.
- ✓ Generar complicitats entre les entitats socials.
- ✓ Enfortir el teixit d'empreses socials.
- ✓ Transformar els models de consum basats en el preu i la immediatesa.
- ✓ Facilitar la incorporació de persones de col·lectius vulnerables al món laboral.
- ✓ Millorar la qualitat de vida i l'equilibri ambiental, reduint la contaminació i els residus.
- ✓ Fomentar un món més cohesionat.

Les entitats hem de ser conscients del nostre poder transformador a través d'un consum més responsable per construir una societat més humana, inclusiva i respectuosa amb el planeta.

4 Què pot aportar el consum responsable a la meva entitat?

El consum responsable és un dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fixats per l'ONU en la seva Agenda 2030, concretament l'**ODS12** relacionat amb el **Consum i producció responsables** però, a més, impacta transversalment en la resta d'objectius, ja que millora la qualitat laboral, la inserció laboral, etc.

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Ara que ja sabem què és el consum responsable, convé conèixer també algunes pautes per incorporar-lo al nostre dia a dia, d'entre les quals destaquen les següents:

- ✓ **Establir uns criteris de compra i de selecció de proveïdors:** definir com volem que siguin els productes i serveis que contractem. Prioritzem que siguin de proximitat, que siguin ecològics, que siguin de proveïdors socials, etc.
- ✓ **Valorar la possibilitat de treballar amb entitats financeres ètiques:** analitzar la possibilitat de contractar serveis financers ètics adaptats a les necessitats de la nostra entitat.
- ✓ **Analitzar les compres de la nostra entitat:** per identificar què estem consumint i a qui estem comprant.
- ✓ **Evitar el consum prescindible:** abans de comprar, convé plantejar-se si un producte o servei és realment imprescindible.
- ✓ **Informar-se abans de comprar:** convé tenir informació sobre els productes que comprem, quines primeres matèries fan servir, en quines condicions treballa el personal que els fabrica o si els processos de producció impacten sobre el medi ambient. L'etiquetatge i una petita investigació pel nostre compte ens poden ajudar molt en aquest sentit.

5 #FemESS: per on començo?

- ✓ **Buscar alternatives d'empreses més responsables:** identificar empreses que estiguin alineades amb els criteris de compra que hem definit i que ens puguin oferir els productes i serveis que necessitem.
- ✓ **Reutilitzar els productes:** per exercir el consum responsable cal eliminar els productes d'un sol ús sempre que sigui possible. Reutilitzar i reparar un producte, portar-lo a un comerç de segona mà o donar-lo ajudarà a allargar-ne la vida útil i endarrerirà el moment de fer una nova compra.

Recordeu pensar en local!

dinamitzarem l'economia del nostre entorn, ajudarem a reduir les emissions contaminants del transport i ens proveirem de productes frescos i saludables.

› Reculls de proveïdors socials

VOLUNTARIES.cat | **El Mercat Social**

Mercat social: Aparador en línia de difusió i compra de més de 400 productes i serveis oferts per prop de 34 entitats socials impulsat per la Federació Catalana de Voluntariat Social.

› <https://www.elmercatsocial.cat/>

PAMAPAM

Pam a Pam: Mapa col·laboratiu que mostra punts de consum responsable i d'economia solidària en àmbit com alimentació ecològica, comerç just, roba sense explotació o banca ètica, etc a prop de casa. Actualment és una iniciativa gestionada per la Xarxa d'Economia Solidària. › <https://www.pamapam.org/ca/>

CompraSocial! El millor per a tu. El millor per a tots.

Recull dels productes i serveis oferts per les empreses socials catalanes (empreses d'inserció, centres especials de treball i entitats de comerç just) que promouen la inclusió al mercat de treball de persones en situació o risc d'exclusió social. Tot i no estar actualitzat, és un bon catàleg. › <http://www.comprasocial.net/>

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

Mapa de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya: Recull que permet fer una cerca de serveis i productes oferts per les entitats. › <https://www.tercersector.cat/mapa>

Catàleg de serveis i productes dels centres especials de treball a Catalunya: Localitzador de CETs amb una descripció dels productes i serveis que ofereixen. > <https://www.bit.ly/38fpz9S>

I pensa en clau ECOM! Les entitats companyes de la federació ofereixen serveis que us poden interessar. > www.ecom.cat

> Entitats de finances ètiques

Amb els nostres estalvis, directa o indirectament, contribuïm a desenvolupar un tipus d'economia i de societat.

Podem parlar de dos tipus d'entitats financeres que estan més o menys alineades amb la voluntat de gestionar les finances d'una manera més orientades al bé comú:

Banca ètica:

És una alternativa als bancs convencionals, una altra forma d'estalviar i invertir que prioritza l'obtenció d'un triple benefici:

- ✓ **Social**
- ✓ **Ambiental**
- ✓ **Econòmic**

Entitats amb oferta bancària completa:

Fiare: Entitat financera creada des de la societat civil que finança iniciatives econòmiques al servei de la justícia.

› <https://www.fiarebancaetica.coop/ca>

Triodos Bank: Banc ètic d'origen holandès amb més de 30 anys d'experiència.

Opera a Catalunya des del 2006 i posa en pràctica una política d'inversió responsable.

› <https://www.triodos.es>

Entitats de finançament ètic:

Coop 57: Cooperativa de serveis financers creada l'any 1995, orientada a promoure la transformació social i resoldre les necessitats financeres de les entitats i projectes de l'economia social i solidària.

› <http://www.coop57.coop>

Oikocrèdit Catalunya: Cooperativa d'abast mundial que combina les finances ètiques amb la cooperació al desenvolupament a través del microcrèdit.

› <http://www.oikocredit.cat>

ASCA: Fundació que atorga préstecs sense interessos a persones de qualsevol edat o a col·lectius que presentin un projecte de negoci que sigui viable i que creï ocupació.

› <https://acciosolidaria.cat/>

› Entitats financeres de l'economia social i cooperativa

Són cooperatives de crèdit que es regeixen pels principis cooperatius i que són de proximitat. Alguns exemples:

arquia banca **Arquia Banca**

› <https://www.arquia.com>

Caixa d'Enginyers **Caixa d'Enginyers**

› <https://www.caixaenginyers.com>

CAIXAGUISSONA **Caixa Guissona**

› <https://www.caixaguissona.com>

LABORAL
kutxa

Laboral Kutxa

› <https://www.laboralkutxa.com>

› Assegurances ètiques

També podeu contractar les vostres assegurances a proveïdors més responsables, com les mutualitats o asseguradores ètiques:

› <https://bit.ly/2WCK3qn>

► Per saber-ne més

Coordinadora pel Comerç Just i les Finances Ètiques: Iniciativa per fer visible la relació entre el Comerç Just, l'Economia Solidària i les Finances Ètiques i el seu impacte social i ambiental a escala local i global.

► <https://lacoordi.cat/>

Opcions: Cooperativa sense ànim de lucre que publica informació per consumir menys i millor i ofereix avantatges perquè sigui més fàcil practicar el consum conscient.

► <https://opcions.org/>

Mercado social: Portal web impulsat per REAS (Red de Economía Alternativa y Solidaria) per construir xarxes de consum des dels principis de l'Economia Solidària.

► <https://www.mercadosocial.net/>

Xarxa de Consum Solidari: Associació que des de l'any 1996 treballa a Catalunya en l'àmbit del comerç just i el consum responsable. Gestionen botigues i cooperatives ecològiques i de comerç just. ► <https://www.xarxaconsum.org>

Campanya Roba Neta: Per millorar les condicions laborals en el sector de la indústria tèxtil d'arreu del món per mitjà de la sensibilització i la mobilització dels consumidors que compren roba. A l'Estat espanyol, aquesta campanya la promou SETEM. ► <https://robaneta.org/>

Finançament Ètic i Solidari

FETS-Finançament Ètic i Solidari: Associació de segon nivell que agrupa entitats catalanes del Tercer Sector i l'Economia Social i Solidària, que volen promoure el finançament ètic i solidari. ► <https://fets.org/>

Som i fem ESS

MERCAT SOCIAL I FINANCES ÈTIQUES

Gran Via de les Corts Catalanes, 562
Pral. 2a, 08011 Barcelona

Tel.: **93 451 55 50**
ecom@ecom.cat

 facebook.com/ecomdiscapacitat

 [@entitatecom](https://twitter.com/entitatecom)

 youtube.com/entitatecomdiscapacitat

www.ecom.cat

Amb el suport de:

Ajuntament de
Barcelona